

ДЕМОГРАФІЧНИЙ СТАН ЯК ГОЛОВНИЙ ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Данилова Дар'я Володимирівна

здобувач вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент»

Миколаївський національний аграрний університет

Демографічний стан будь якої країни є головним чинником економічного і соціального розвитку. Населення є елементом продуктивних сил як трудовий ресурс, споживач і як носій економічних відносин. Демографічна криза в останні десятиліття спостерігається по всьому світі [1, с.2].

Україна займає 33 місце за чисельністю серед країн світу. Нараховується 41983,6 тис. осіб, що становить 0,57% світової частки. За даними офіційної статистики, з 1991 року до 2019 року населення України скоротилось з 51,944 млн осіб до 41,983 млн осіб. Проте починаючи з 2015 року не враховується населення анексованого Криму та непідконтрольних територій Донбасу [2].

Основною причиною загострення демографічної кризи в Україні є зниження народжуваності до критичного рівня. Сучасна демографічна ситуація свідчить про те, що забезпечується лише половина чисельності населення, необхідної для повноцінного відтворення. Сьогодні Україна вже перетнула межу зниження народжуваності, за якою відбувається незворотна руйнація демографічного потенціалу країни, що призводить до втрати умов для відновлення чисельності населення.

Проведемо аналіз показників природного руху населення України в 2017–2019 рр.

Таблиця 1. Народжуваність, смертність та природний приріст (скорочення) населення за типом місцевості у 2014–2021 роках

Роки	Осіб <i>Persons</i>			На 1000 осіб наявного населення <i>Persons On 1000 persons of present population</i>		
	кількість живо народжених <i>number of live-births</i>	кількість померлих <i>number of deaths</i>	природний приріст, скорочення (-) <i>natural increase / decrease</i>	кількість живонароджених <i>number of live-births</i>	кількість померлих <i>number of deaths</i>	природний приріст, скорочення (-) <i>natural increase / decrease</i>
2014	465882	632296	-166414	10,8	14,7	-3,9
2015	411781	594796	-183015	10,7	14,9	-4,2
2016	397037	583631	-186594	10,3	14,7	-4,4
2017	363987	574123	-210136	9,4	14,5	-5,1
2018	335874	587665	-251791	8,7	14,8	-6,1
2019	308817	581114	-272297	8,1	14,7	-6,6
2020	293457	616835	-323378	7,8	15,9	-8,1
2021	271983	714263	-442280	7,3	18,5	-11,2

Джерело – [4]

Проаналізувавши та дослідивши дані таблиці 1, можна стверджувати, що:

- у 2014 році чисельність померлих перевищує чисельність живонароджених, тому ми маємо від’ємний природний приріст, який становить -166414 осіб;
- у 2015 році ми спостерігаємо аналогічну ситуацію та маємо від’ємний природний приріст, який становить -183015 осіб;
- у 2016 році природний приріст є від’ємний та становить -186594 осіб;
- у 2017 році природний приріст є аналогічно від’ємним і налічує -210136 осіб;
- у 2018 році - -251791 осіб;
- 2019 рік – природний приріст від’ємний і становить -272297 осіб;
- 2020 рік - природний приріст від’ємний і становить -323378 осіб;
- 2021 рік – природний приріст перевищує попередній рік, є негативним та налічує -442280 осіб;

Далі проведемо дослідження та аналіз міграційного руху населення за типом місцевості у 2014-2021 роках.

Таблиця 2. Міграційний рух населення за типом місцевості у 2014–2021 роках

Роки	Усі потоки міграції <i>Total flows of migration</i>			У тому числі міждержавна міграція <i>Including inter-state migration</i>		
	кількість прибулих <i>number immigrants</i>	кількість вибулих <i>number emigrants</i>	міграційний приріст, скорочення (–) <i>migration increase / decrease</i>	кількість прибулих <i>number immigrants</i>	кількість вибулих <i>number emigrants</i>	міграційний приріст, скорочення (–) <i>migration increase / decrease</i>
2014	542506	519914	22592	42698	21599	21099
2015	533278	519045	14233	30659	21409	9250
2016	256808	246188	10620	14311	6465	7846
2017	442287	430290	11997	28360	20234	8126
2018	629276	610687	18589	39307	24252	15055
2019	576032	554520	21512	45011	26789	18222
2020	435280	425964	9316	26361	191121	7240
2021	476925	455664	21261	41724	22587	19137

Джерело – [4]

У статті визначено основні тенденції та проблеми демографічного розвитку України, серед яких має місце безпрецедентне зниження чисельності населення з причини природного скорочення (низька народжуваність, висока передчасна смертність), його старіння, зростання демографічного навантаження, погіршення здоров'я людей, активізація міграційних процесів, що становить значну небезпеку для національних інтересів України. Отже, важливим завданням держави є врахуванням демографічних реалій у реалізації соціально - економічної політики держави, створення сприятливих умов для відтворення населення та збереження людського потенціалу.

Однак найбільшою проблемою за весь досліджуваний період є значне скорочення кількості живонароджених. Саме тому необхідні дії на державному рівні, спрямування соціально-економічної політики з метою розв'язання таких проблем, як: стимулювання народжуваності; створення широкої мережі державних та недержавних служб соціальної допомоги; підвищення рівня життя населення шляхом посилення охорони та оплати праці; створення умов для імміграції до України та заохочення населення залишатися в країні; впровадження і продовження реформи пенсійного забезпечення, охорони

здоров'я (особливо медичного страхування). Адже регулювання демографічної ситуації має бути спрямоване на поліпшення матеріального становища людей у країні, стимулювання народжуваності та боротьбу із смертністю.

Список використаних джерел

1. ДЕМОГРАФІЧНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2019/6_17_ukr/57.pdf.

2. Кобеля З. І., Лаврук І. Г. Демографічна криза в Україні: причини та шляхи її подолання. Журнал науковий огляд ” № 4(57). 2019. с.6–17. URL: <http://oaji.net/articles/2019/797-1562510667.pdf>.

3. СУЧАСНІ ДЕМОГРАФІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ
MODERN DEMOGRAPHIC PROBLEMS OF DEVELOPMENT OF UKRAINE
[Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/31_2019_ukr/78.pdf.

4. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – 2021. –
Режим доступу до ресурсу:
https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/10/zb_nasel%202021.pdf.